

ผลการศึกษารูปแบบการนิเทศเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
ด้านการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
โรงเรียนบ้านโหมนสงเคราะห์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑

นางสุชัญญา เยื้องกลาง
ผู้ฝึกประสบการณ์นิเทศการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์
หน่วยพัฒนาจังหวัดขอนแก่น รุ่นที่ ๑๒/๒๕๖๑ กลุ่มที่ ๒
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารรายงานค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลการศึกษารูปแบบการนิเทศเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ด้านการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนบ้านโหมนสงเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกประสบการณ์การนิเทศการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้กำหนดเนื้อหาที่เชื่อมโยงกับการนิเทศโดยตรง

รายงานการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก นายยงยุทธ พรหมแก้ว ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ ว่าที่ ร.ต.สุรสิทธิ์ ติดยสมบูรณ์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ นางสาวรุ่ง น้อยนาจารย์ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ นายสมนึก ภูวศานต์ นายสุริยา ผ่องเสียง นายลานนิพนธ์ เกษลา นายอินสวน สารูเม นายชาญยุทธ ไสยาศรี นางพรเพ็ญ ฤทธิลัน นางสาวคำพอง พิมพ์สา นางสาวอังคณา ภารสวัสดิ์ นางกชพร คุณสุวรรณ นางสาวศิริพร นิลสุข นางสาวนิพิพิตา กุลชิต และ นางสาวนุชนารถ ภูมาศ ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ ที่กรุณาได้ให้คำปรึกษา เอาใจใส่ในการแก้ไข ปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ชี้แนะแนวทางในการรายงานการค้นคว้าอิสระจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้จัดทำรายงานขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนโรงเรียนบ้านโหมนสงเคราะห์ ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระสำเร็จลงได้ด้วยดี

สุชัญญา เยื้องกลาง
ผู้ฝึกประสบการณ์นิเทศการศึกษา

ชื่อเรื่อง	ผลการศึกษารูปแบบการนิเทศเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ด้านการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนบ้านโหมนสงเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑
ชื่อผู้ศึกษา	นางสุชัยญา เยื้องกลาง ผู้ฝึกประสบการณ์นิเทศการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์
ปีที่พิมพ์	๒๕๖๑

บทคัดย่อ

ผลการศึกษารูปแบบการนิเทศเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ด้านการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระ
การเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนบ้านโหมนสงเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กาฬสินธุ์ เขต ๑ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบกระบวนการนิเทศแบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
ไปทดลองใช้กับโรงเรียนเป้าหมาย คือ โรงเรียนบ้านโหมนสงเคราะห์ ตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมือง
จังหวัดกาฬสินธุ์ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบบันทึกการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร และบันทึกการ
นิเทศ ที่ผู้ฝึกประสบการณ์นิเทศการศึกษาจัดทำขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงบรรยาย
ผลการศึกษารูปแบบการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ พบว่า

๑. รูปแบบการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ มี ๗ ขั้นตอนคือ ขั้นที่ ๑ รู้ชัดปัญหา ขั้นที่ ๒ ศึกษาบริบท
ขั้นที่ ๓ กำหนดเป้าหมาย ขั้นที่ ๔ วางแผน ออกแบบ ขั้นที่ ๕ ลงมือทำ ขั้นที่ ๖ นำสะท้อนผล
ขั้นที่ ๗ ตลใจพัฒนาให้ยั่งยืน รูปแบบการนิเทศการศึกษา “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” หมายถึง
กระบวนการนิเทศการศึกษาที่น้อมนำหลักคิดตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว ร่วมกับหลักการพุทธศาสนา หลักของการบริหารในการพัฒนาสถานศึกษา
ให้มีความยั่งยืน โดยมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน มีรายละเอียด ดังนี้

เข้าใจ คือ การสร้างให้เกิดความมั่นใจในข้อมูลพื้นฐานด้วยการศึกษาข้อมูล
ทุกมิติของโรงเรียนและชุมชน ค้นหารากฐานของปัญหา รวบรวมองค์ความรู้ มี ๒ ขั้นตอน คือ
ขั้นที่ ๑ รู้ชัดปัญหา คือ รู้ ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น
นโยบาย เป้าหมาย ขององค์กร โรงเรียน และชุมชน
ขั้นที่ ๒ ศึกษาบริบท คือ ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล โรงเรียน ชุมชน
เพื่อค้นหารากฐานของปัญหาที่แท้จริง

เข้าถึง คือ การสื่อสาร และการสร้างความมีส่วนร่วม โดยมุ่งสร้างความเข้าใจ
ความมั่นใจให้โรงเรียน ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนามากที่สุด มี ๒ ขั้นตอน
คือ

ขั้นที่ ๓ กำหนดเป้าหมาย เป็นการกำหนดเป้าหมาย เลือกลง ประเด็น / แนวทาง
ในการพัฒนาด้วยการมีส่วนร่วม

ขั้นที่ ๔ วางแผน ออกแบบ เป็นขั้นการวางแผนออกแบบกระบวนการพัฒนา ด้วยการมีส่วนร่วม และสื่อสารเพื่อให้ความเข้าใจ ตรงกัน

พัฒนา คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ โรงเรียนและชุมชน สร้างทีมพี่เลี้ยง ออกแบบหลักสูตรและโปรแกรมการพัฒนา การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติของ โรงเรียนและชุมชน รวมทั้ง ให้คำแนะนำ นิเทศ กำกับ ติดตาม และสนับสนุนมี ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๕ ลงมือทำ เป็นขั้นนำกระบวนการที่ได้วางแผน ออกแบบ ลงสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม มีทีมพี่เลี้ยงให้ คำแนะนำ นิเทศ กำกับ ติดตาม และสนับสนุน

ขั้นที่ ๖ นำสะท้อนผล เป็นการเรียนรู้การทำงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำสู่การปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

ขั้นที่ ๗ ตลใจพัฒนาให้ยั่งยืน เป็นการเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ ให้มีจิตสำนึก ในการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

๒. จากการนิเทศการศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของครูผู้สอนโรงเรียนบ้านโหมนสงเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ พบว่า รูปแบบกระบวนการนิเทศเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ ซึ่งมี ๗ ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติ ได้จริง ผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจในการนิเทศรูปแบบนี้ และผู้นิเทศ (ผู้ฝึกประสบการณ์) มีความ มั่นใจในการใช้รูปแบบการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอน ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบกระบวนการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ทำให้ผู้นิเทศ (ผู้ฝึกประสบการณ์) มีความเข้าใจในบริบทปัจจุบันปัญหาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ทำให้สามารถร่วมกับครูผู้สอนในการวางแผน เพื่อการพัฒนาได้ตรงจุด และสามารถนิเทศและให้ข้อเสนอแนะได้ตรงกับปัญหาและความต้องการ ของครูผู้สอน จึงส่งผลให้ครูผู้สอนพึงพอใจในการนิเทศกระบวนการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	ง
บทที่ ๑ บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์	๒
ขอบเขตการศึกษา	๒
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๒
นิยามศัพท์	๓
บทที่ ๒ ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	๔
การนิเทศการศึกษา	๔
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการ	๖
ขอบเขตการศึกษา	๖
วิธีดำเนินการ	๖
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	๘
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	๘
การวิเคราะห์ข้อมูล	๘
บทที่ ๔ ผลการศึกษา	๙
ตอนที่ ๑ การศึกษารูปแบบการนิเทศแบบ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา	๙
ตอนที่ ๒ ผลรูปแบบการนิเทศแบบ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา	
จากโรงเรียนบ้านโหมนสงเคราะห์	๑๕
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๑๖
สรุปผลการศึกษา	๑๖
อภิปรายผล	๑๗
ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้	๑๗
บรรณานุกรม	๑๘
ภาคผนวก	๑๙
คู่มือนิเทศเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา	๒๐
แบบบันทึกของศึกษานิเทศก์	๒๑

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงรอบด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ตลอดจนความเจริญก้าวหน้าของวิทยาการต่างๆ มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาทำให้ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาด้านการศึกษาอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อเสริมสร้างศักยภาพ และทักษะต่างๆ ทั้งทักษะด้านวิชาการ การสื่อสาร ตลอดจนทักษะการดำรงชีวิต เพื่อพร้อมที่จะปรับตัวให้เท่าทันกับสภาพการณ์รอบด้านของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา จึงกำหนดไว้ในหมวด ๔ มาตราที่ ๒๒-๓๐ ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการกำหนดไว้ในหมวดที่ ๕ มาตราที่ ๓๑-๔๐ การนิเทศการศึกษา นับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ คุณค่าของการนิเทศการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาและปรับปรุงการเรียน การสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และส่งผลสะท้อนไปถึงการพัฒนานักเรียนด้วย

จากความสำคัญดังกล่าว ศึกษานิเทศก์จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการที่จะนำพาคุณภาพการศึกษาของชาติไปสู่เป้าหมาย นอกจากนี้ ศึกษานิเทศก์ยังมีหน้าที่พัฒนาระบบการนิเทศ ให้เป็นการนิเทศแนวใหม่ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็วอีกด้วย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องนี้ และจากการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาในระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา ๒๕๖๐ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ และต่ำกว่าระดับทั้งระดับจังหวัด ระดับสังกัด และระดับประเทศ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ นอกจากนี้ ผู้ฝึกประสบการณ์นิเทศการศึกษา ได้สังเคราะห์ผลการนิเทศการศึกษาและสอบถามครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์พบว่า ขาดความรู้ความเข้าใจการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนที่ไม่หลากหลาย ไม่น่าสนใจ กรอบกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เข้าสู่ศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งครูจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีสอนเพื่อให้นักเรียนได้รับการพัฒนาและมีความพร้อมที่จะดำรงชีวิตในยุคศตวรรษที่ ๒๑ ได้อย่างดี

การนิเทศการศึกษาตามแนวพระราชดำรัส “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ในการจัดการศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ตามแนวทางพระราชดำรัสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชการที่ ๙ พระราชทานให้ใช้แก้ปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนใต้ คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาใช้ในการศึกษา ที่ต้องเข้าใจบริบทของสถานศึกษา สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง บุคลากรที่มีส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนทั้งหมด งานจะมีความก้าวหน้า มั่นคง และมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ มีรูปแบบกระบวนการนิเทศแบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ที่ชัดเจน ได้ผ่านการวิเคราะห์สังเคราะห์จนประสบความสำเร็จ มีเอกลักษณ์เฉพาะ

มีการประยุกต์ใช้ ผู้ศึกษาได้มาฝึกประสบการณ์นิเทศการศึกษาพัฒนา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ที่นี้ จึงสนใจที่จะศึกษารูปแบบกระบวนการนิเทศแบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ซึ่งมี ๗ ขั้นตอนคือ ขั้นที่ ๑ รู้ชัดปัญหา ขั้นที่ ๒ ศึกษาบริบท ขั้นที่ ๓ กำหนดเป้าหมาย ขั้นที่ ๔ วางแผน ออกแบบ ขั้นที่ ๕ ลงมือทำ ขั้นที่ ๖ นำสะท้อนผล ขั้นที่ ๗ ดลใจพัฒนาให้ยั่งยืน มาใช้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษารูปแบบกระบวนการนิเทศแบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑
๒. เพื่อนำรูปแบบกระบวนการนิเทศแบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ไปทดลองใช้กับโรงเรียนเป้าหมาย

ขอบเขตของการศึกษา

๑. เป้าหมาย
 - ๑.๑ ศึกษาแบบนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑
 - ๑.๒ โรงเรียนเป้าหมายการทดลองใช้ ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โรงเรียนบ้านโหมนสงเคราะห์ ตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑
๒. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ในการศึกษาคั้งนี้เริ่มศึกษาตั้งแต่วันที่ ๓๐ มีนาคม – ๑๓ เมษายน ๒๕๖๑

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. มีความรู้ความเข้าใจรูปแบบกระบวนการนิเทศแบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
 ๒. ทำให้ผู้ศึกษามีรูปแบบกระบวนการนิเทศแบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น
- อีก ๑ รูปแบบ
๓. ทำให้เรามีความมั่นใจในการนำรูปแบบกระบวนการนิเทศแบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ไปใช้ในการฝึกประสบการณ์พัฒนา ก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ที่โรงเรียนต้นแบบ
 ๔. ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนของครู
 ๕. สามารถที่จะเผยแพร่รูปแบบกระบวนการนิเทศแบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา แก่ผู้ที่สนใจ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

นิยามศัพท์

๑. รูปแบบการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา หมายถึง รูปแบบการนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ ที่น้อมนำหลักคิดตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่พระราชทานให้ใช้แก้ปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ร่วมกับหลักของการบริหารในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีความยั่งยืนโดยมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน” มี ๗ ชั้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เข้าใจ คือ การสร้างให้เกิดความมั่นใจในข้อมูลพื้นฐานด้วยการศึกษาข้อมูลทุกมิติของโรงเรียนและชุมชน ค้นหารากฐานของปัญหา รวบรวมองค์ความรู้มี ๒ ขั้นตอน คือ

ชั้นที่ ๑ รู้ชัดปัญหา คือ รู้ ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น นโยบาย เป้าหมายขององค์กร โรงเรียน และชุมชน

ชั้นที่ ๒ ศึกษาบริบท คือ ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล โรงเรียน ชุมชน เพื่อค้นหารากฐานของปัญหาที่แท้จริง

เข้าถึง คือ การสื่อสาร และการสร้างความมีส่วนร่วม โดยมุ่งสร้างความเข้าใจ ความมั่นใจให้โรงเรียน ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนามากที่สุด มี ๒ ขั้นตอน คือ

ชั้นที่ ๓ กำหนดเป้าหมาย เป็นการกำหนดเป้าหมาย เลือก ประเด็น/แนวทางในการพัฒนา ด้วยการมีส่วนร่วม

ชั้นที่ ๔ วางแผน ออกแบบ เป็นขั้นการวางแผนออกแบบกระบวนการพัฒนา ด้วยการมีส่วนร่วมและสื่อสารเพื่อความเข้าใจตรงกัน

พัฒนา คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ โรงเรียนและชุมชน สร้างทีมพี่เลี้ยง ออกแบบหลักสูตรและโปรแกรมการพัฒนา การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติของโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งให้คำแนะนำ นิเทศก์ กำกับ ติดตามและสนับสนุนมี ๓ ขั้นตอน คือ

ชั้นที่ ๕ ลงมือทำ เป็นขั้นนำกระบวนการที่ได้วางแผน ออกแบบ ลงสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม มีทีมพี่เลี้ยงให้ คำแนะนำ นิเทศ กำกับ ติดตาม และสนับสนุน

ชั้นที่ ๖ นำผลสะท้อนผล เป็นการเรียนรู้การทำงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำสู่การปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

ชั้นที่ ๗ ดลใจพัฒนาให้ยั่งยืน เป็นการเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ ให้มีจิตสำนึกในการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

๒. ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ที่จัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ปีการศึกษา ๒๕๖๐ ที่ได้รับการนิเทศแบบ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

๓. โรงเรียนเป้าหมาย หมายถึง โรงเรียนบ้านโพนนสงเคราะห์ ตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอมือ จังหวัดกาฬสินธุ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑

บทที่ ๒

ทฤษฎีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษา เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ครั้งนี้ ผู้ฝึกประสบการณ์ ได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การนิเทศการศึกษา

๑. ความหมายของการนิเทศการศึกษา

ความหมายคำว่า การนิเทศ (Supervision) แปลว่า การให้ความช่วยเหลือ แนะนำ หรือปรับปรุง ดังนั้น การนิเทศการศึกษาก็น่าจะหมายถึงการให้ความช่วยเหลือแนะนำ หรือปรับปรุง เกี่ยวกับการศึกษาโดยเฉพาะในโรงเรียน ได้มีผู้ให้ความหมายคำว่า การนิเทศการศึกษาไว้แตกต่างกัน ดังนี้

สเปียร์ส (Spears) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการ ที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู โดยการทำงานร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง

กู๊ด (Good) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า เป็นความพยายามของผู้ทำ หน้าที่นิเทศที่จะช่วยในการให้คำแนะนำแก่ครู หรือผู้อื่นที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้ สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้น ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านอาชีพ ช่วยพัฒนา ความสามารถของครู

แฮร์ริส (Harris) ได้กล่าวถึงความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า หมายถึงสิ่งที่ บุคลากรในโรงเรียนกระทำต่อบุคคลหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะคงไว้ หรือ เปลี่ยนแปลงปรับปรุงการ

ดังนั้น จึงอาจสรุปความหมายของการนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาครู ครู เพื่อให้ครูปรับปรุงและพัฒนาการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดการศึกษาบรรลุ จุดมุ่งหมายที่วางไว้

๒. ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

ดร.สงัด อุทรานันท์ (๒๕๓๐) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาว่า มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ ๔ ประการ ดังนี้

- ๑) เพื่อพัฒนาคน
- ๒) เพื่อพัฒนางาน
- ๓) เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์
- ๔) เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

๓. ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา

บริกส์ และจัสท์แมน (Briggs and Justman) ได้เสนอหลักการนิเทศสำหรับ ผู้บริหารไว้ดังนี้

- ๑) เป็นประชาธิปไตย

- ๒) เป็นการส่งเสริม และการสร้างสรรค์
- ๓) อาศัยความร่วมมือของวิทยากรหลายคนมากกว่าที่รายบุคคล
- ๔) ตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาซีพมากกว่าจะเป็นความสัมพันธ์ส่วนบุคคล
- ๕) การนิเทศการศึกษา จะต้องคำนึงถึงความถนัดของแต่ละบุคคล
- ๖) หาท่างช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความสามารถตามความมุ่งหมายของการศึกษา
- ๗) การส่งเสริมความรู้สึกร่วมกันให้แก่ครู และการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่าง

หมู่คณะ

กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบและลักษณะงานที่ปฏิบัติของศึกษานิเทศก์ (๒๕๔๘) ดังนี้

หน้าที่และความรับผิดชอบ

ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการ และงานนิเทศการศึกษาเพื่อปรับปรุงการเรียน การสอนให้ได้มาตรฐานการศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการ และวิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่ได้รับมอบหมาย

๔. ประเภทของงานนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา อาจแบ่งออกตามวิธีปฏิบัติงานเป็น ๔ ประเภท

- ๑) การนิเทศเพื่อการแก้ไข (Correction)
- ๒) การนิเทศเพื่อป้องกัน (Preventive)
- ๓) การนิเทศเพื่อก่อ (Construction)
- ๔) การนิเทศเพื่อการสร้างสรรค์ (Creation)

๕. กระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศการศึกษา หมายถึงการดำเนินการในการนิเทศให้ได้รับความสำเร็จ **แฮร์ริส (Harris)** ได้กำหนดขั้นตอนของกระบวนการนิเทศการศึกษาไว้ดังนี้

- ๑) ขั้นวางแผน (Planning)
- ๒) ขั้นการจัดโครงการ (Organizing)
- ๓) ขั้นการนำเข้าสู่การปฏิบัติ (Leading)
- ๔) ขั้นการควบคุม (Controlling)
- ๕) ขั้นประเมินผล (Appraising)

จะเห็นว่า กระบวนการนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานอย่างมีแบบแผน โดยเริ่มจากการ วิเคราะห์งานการเรียนการสอนของครู เพื่อจะได้ทราบปัญหา ระบุปัญหาที่จะต้องรีบแก้ไขปรับปรุง ก่อนแล้วจึงวางแผนที่จะดำเนินการโดยหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหานั้นที่ดีที่สุด ต่อจากนั้นก็ดำเนินการ ตามแนวขั้นตอนตามลำดับจนถึงขั้นการประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วจึงนำผลการปฏิบัติไปปรับปรุง แก้ไขต่อไป ซึ่งมีหลากหลายกระบวนการ

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการ

ผลการศึกษารูปแบบการนิเทศเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ ซึ่งผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑. กลุ่มเป้าหมาย
๒. วิธีดำเนินการ
๓. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
๔. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล
๕. การวิเคราะห์ข้อมูล

ขอบเขตของการศึกษา

๑. เป้าหมาย

๑.๑ ศึกษาารูปแบบนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑

๑.๒ โรงเรียนเป้าหมายการทดลองใช้ ผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
โรงเรียนบ้านโนมนสงเคราะห์ ตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑

๒. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา ในการศึกษาคั้งนี้เริ่มศึกษาตั้งแต่วันที่ ๓๐ มีนาคม –
๑๓ เมษายน ๒๕๖๑

วิธีดำเนินการ

ขั้นตอนที่ ๑ รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑.๑ คู่มือนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑

๑.๒ รายงานการพัฒนาารูปแบบกระบวนการรูปแบบนิเทศ เข้าใจ พัฒนา

๑.๓ สืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการรูปแบบนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
จากเว็บไซต์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ (www.ksn๑.go.th)

๑.๔ แผนปฏิบัติการนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์
เขต ๑

ขั้นตอนที่ ๒ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ที่รวบรวมไว้ในประเด็นดังต่อไปนี้

๒.๑ กรอบแนวคิด ในการพัฒนารูปแบบกระบวนการรูปแบบนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง
พัฒนา รวมถึงนโยบายจุดเน้นและสาระสำคัญขอข่ายการนิเทศ

๒.๒ รูปแบบและกระบวนการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

๒.๓ ศึกษาแนวทางการนำคู่มือการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

ขั้นตอนที่ ๓ ศึกษาบริบท/สารสนเทศของโรงเรียนที่รับผิดชอบ

ขั้นตอนที่ ๔ นำรูปแบบกระบวนการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ไปใช้กับโรงเรียน
เป้าหมาย

๔.๑ วิเคราะห์ขั้นตอนของกระบวนการนิเทศแต่ละขั้นตอน

๔.๒ ทดลองนำรูปแบบกระบวนการนิเทศ สู่อการปฏิบัติการนิเทศ ดังนี้

๔.๒.๑ ประชุมชี้แจง พบผู้บริหาร ครู แจ้งวัตถุประสงค์ของการนิเทศ ชี้แจง
ประเด็นการนิเทศ

๔.๒.๒ เยี่ยมชั้นเรียน โดยการสังเกตจากสภาพจริง ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

๑) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นิเทศกับครูผู้รับการนิเทศ ในลักษณะของ
“ผู้ร่วมวิชาชีพครู” เพื่อให้การยอมรับ ครีตธา เลื่อมใส เสมอภาค จริงจัง จริงใจ โดยมีสายสัมพันธ์
ร่วมกันคือ การเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเป็นสำคัญ

๒) การปรึกษาหารือและเตรียมแผนการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้น
Active Learning สอดคล้องในศตวรรษที่ ๒๑ ดังนี้

- การจัดเนื้อหาและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัด
ของนักเรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
- ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการ
ประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

- จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้
ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

- จัดการเรียนการสอน โดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้
สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในรายวิชา

- ส่งเสริมการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการสอน และอำนวยความสะดวก
สะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของ
กระบวนการ

๔.๒.๓ สร้างข้อตกลงร่วมกัน ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวคิด แนวทางในการ
พัฒนาของครู โดยร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการจัดการเรียนการสอนและหาแนวทางแก้ไข วางแผน
การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อชี้แนะถึงความกังวลของครูเกี่ยวกับการจัดกระบวนการ
เรียนรู้ ระบุวิธีการปรับปรุงการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ ช่วยเหลือครูตั้งจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงและ
พัฒนาตนเอง เลือเวลา สังเกตการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ เลือเครื่องมือและพฤติกรรมที่จะบันทึก
และทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของบทเรียนและการจัดกระบวนการเรียนรู้

๔.๒.๔ สังเกตการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอน (ตามข้อตกลงร่วมกัน) ดังนี้

- สังเกตความต่อเนื่องของปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน นักเรียนกับครู
และนักเรียนกับนักเรียน

- ค้นหาและสรุปให้ได้ว่า พฤติกรรมจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ จุดใดเด่น จุดใด
ด้อย มีคุณภาพ ประสพผลสำเร็จหรือประสพความล้มเหลว

- บันทึกสิ่งที่เกิดขึ้น

๔.๒.๔ สะท้อนผลการสอนของครู โดยการสอบถาม/สัมภาษณ์ เกี่ยวกับการ นำเสนอข้อมูลการวิเคราะห์พฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้รับการนิเทศ พฤติกรรมของ นักเรียนและบรรยากาศในชั้นเรียนที่เกิดขึ้น ขณะดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้ พฤติกรรมการจัด กระบวนการเรียนรู้โดดเด่นและพฤติกรรมใต้อยู่ พฤติกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ใดมีปัญหา ก็ ควรร่วมมือกันหาทางปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดีขึ้น โดยใช้เทคนิคการให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feed Back) นำเสนอข้อมูลอย่างมีระบบ ที่เที่ยงตรง แม่นยำไม่มีอคติ ดังนี้

๑) เทคนิคที่ ๑ ให้ข้อมูลป้อนกลับต่อครู โดยการให้ข้อมูลที่มีระบบจาก การสังเกตการจัดกระบวนการเรียนรู้

๒) การซักถามถึงความรู้สึก ความคิดเห็นและการแสดงออกของครูผู้รับ การนิเทศเกี่ยวกับข้อมูล

๓) สนับสนุนให้ครูผู้รับการนิเทศพิจารณาทางเลือกใหม่ เกี่ยวกับ จุดมุ่งหมายของบทเรียน วิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้

ผู้นิเทศใช้พฤติกรรมการนิเทศแบบทางอ้อม คือ การรับฟังอย่างมี ประสิทธิภาพ ใช้คำถามเพื่อให้เข้าใจตรงกัน มีความพร้อมที่จะพูดตอบสนอง ใช้คำถามเพื่อช่วย คลี่คลายคำพูดของครูให้ชัดเจน การส่งเสริมสนับสนุนให้แสดงออก การให้มีความกล้า การเสนอแนะ การสนับสนุน และการให้ขวัญและกำลังใจ

๔.๒.๕ สรุปผลการนิเทศ การปรับปรุงและพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยร่วมหาวิธีการแก้ไข ปรับปรุง

๔.๓ เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการบันทึกผลการนิเทศตามแบบสังเกต/แบบประเมิน/ เครื่องมือ/ภาพถ่าย และบันทึกผลการนิเทศ/ข้อเสนอแนะในแบบบันทึกการนิเทศของโรงเรียน
ขั้นตอนที่ ๕ วิเคราะห์ สรุปและรายงานผล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. แบบบันทึกการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสาร
๒. แบบบันทึกการนิเทศการศึกษา
๓. แบบสังเกตชั้นเรียน
๔. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารคู่มือการนิเทศ เข้าถึง เข้าใจ พัฒนา ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๓

๒. จากการสนทนาและสอบถามความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับกระบวนการ นิเทศที่ผู้ฝึกประสบการณ์นำมาใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

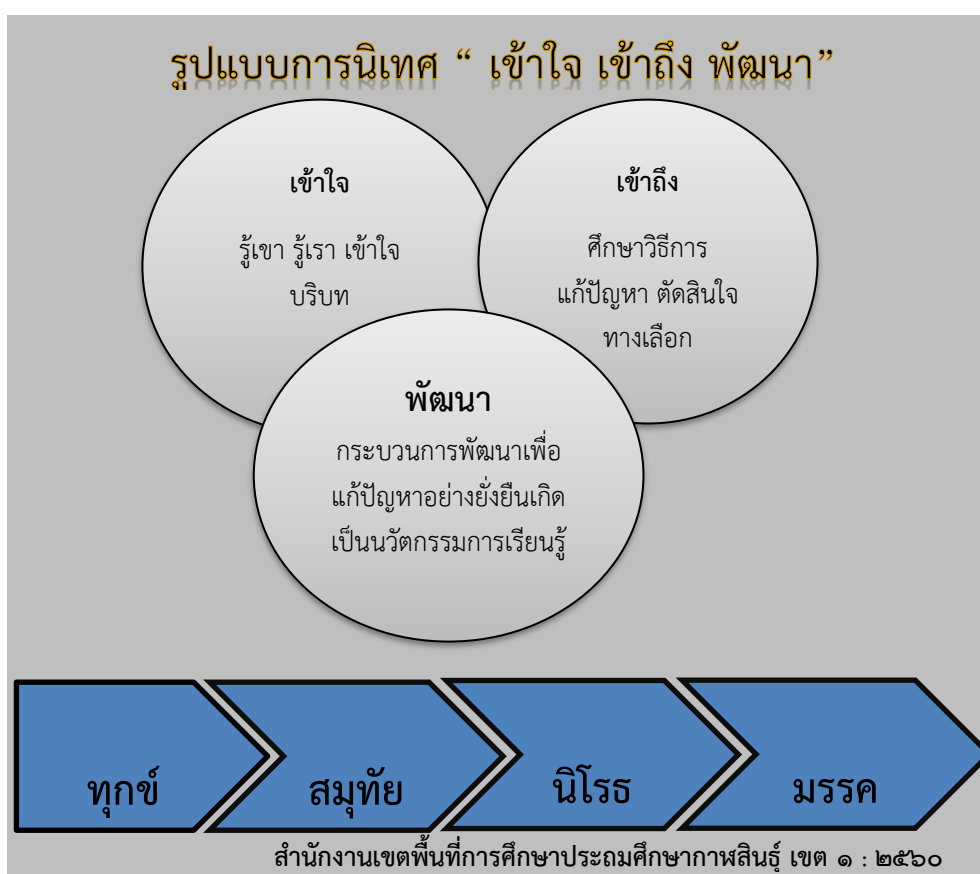
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

ผลการศึกษารูปแบบกระบวนการนิเทศแบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ มีผลการศึกษาดังนี้

๑. การศึกษารูปแบบกระบวนการนิเทศแบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

รายละเอียดของแต่ละขั้นตอน เป็นแนวทางในการทำงาน ดังต่อไปนี้

รูปแบบการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑

รูปแบบการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา หมายถึง รูปแบบการนิเทศของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ ที่น้อมนำหลักคิดตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่พระราชทานให้ใช้แก้ปัญหา ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ร่วมกับหลักของการบริหารในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีความยั่งยืนโดยมีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน” มี ๗ ชั้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เข้าใจ คือ การสร้างให้เกิดความมั่นใจในข้อมูลพื้นฐานด้วยการศึกษาข้อมูลทุกมิติของโรงเรียนและชุมชน ค้นหารากฐานของปัญหา รวบรวมองค์ความรู้มี ๒ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๑ รู้ชัดปัญหา คือ รู้ ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น นโยบาย เป้าหมายขององค์กร โรงเรียน และชุมชน

ขั้นที่ ๒ ศึกษาบริบท คือ ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล โรงเรียน ชุมชน เพื่อค้นหารากฐานของปัญหาที่แท้จริง

เข้าถึง คือ การสื่อสาร และการสร้างความมีส่วนร่วม โดยมุ่งสร้างความเข้าใจ ความมั่นใจให้โรงเรียน ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนามากที่สุด มี ๒ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๓ กำหนดเป้าหมาย เป็นการกำหนดเป้าหมาย เลือก ประเด็น/แนวทางในการพัฒนา ด้วยการมีส่วนร่วม

ขั้นที่ ๔ วางแผน ออกแบบ เป็นขั้นการวางแผนออกแบบกระบวนการพัฒนา ด้วยการมีส่วนร่วมและสื่อสารเพื่อให้ความเข้าใจตรงกัน

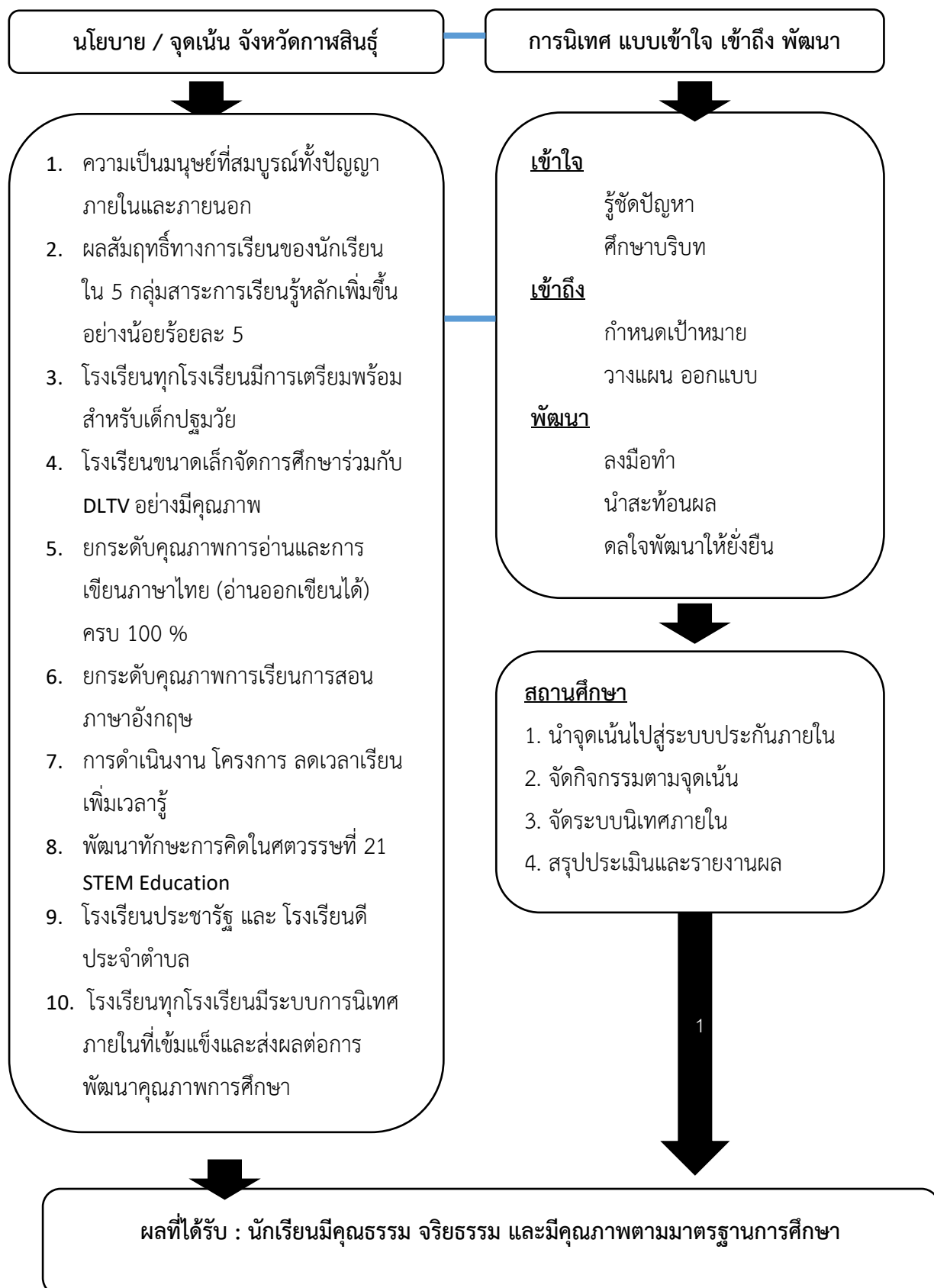
พัฒนา คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ โรงเรียนและชุมชน สร้างทีมพี่เลี้ยง ออกแบบหลักสูตรและโปรแกรมการพัฒนา การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติของโรงเรียนและชุมชน รวมทั้งให้คำแนะนำ นิเทศก์ กำกับ ติดตามและสนับสนุนมี ๓ ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ ๕ ลงมือทำ เป็นขั้นนำกระบวนการที่ได้วางแผน ออกแบบ ลงสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม มีทีมพี่เลี้ยงให้ คำแนะนำ นิเทศ กำกับ ติดตาม และสนับสนุน

ขั้นที่ ๖ นำผลสะท้อนผล เป็นการเรียนรู้การทำงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนำสู่การปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

ขั้นที่ ๗ ดลใจพัฒนาให้ยั่งยืน เป็นการเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ ให้มีจิตสำนึกในการพัฒนาสู่ความยั่งยืน

กรอบแนวคิด การนิเทศแบบ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา”

รายละเอียดการนำกระบวนการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ๗ ขั้นตอน ไปใช้

การนิเทศ	ขั้นตอนการนิเทศ
<p>เข้าใจ คือ การสร้างให้เกิดความมั่นใจในข้อมูลพื้นฐานด้วยการศึกษาข้อมูลทุกมิติของโรงเรียนและชุมชน ค้นหารากฐานของปัญหา รวบรวมองค์ความรู้</p>	<p>ขั้นที่ ๑ รู้ชัดปัญหา รู้ ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น นโยบาย เป้าหมาย ขององค์กร โรงเรียน และชุมชน ดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ศึกษา ทำความเข้าใจนโยบาย เป้าหมายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๒. รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน ปัญหา <p>ขั้นที่ ๒ ศึกษาบริบท ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล โรงเรียน ชุมชน เพื่อค้นหารากฐานของปัญหาที่แท้จริง</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. สำรวจ สภาพปัจจุบันของโรงเรียน และชุมชน ๒. ศึกษาข้อมูลผู้เรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของปีที่ผ่านมา ๓. SWOT ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู ผู้บริหาร สถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ผู้นำชุมชน ผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา
<p>เข้าถึง คือ เป็นการสื่อสาร และการสร้างความมีส่วนร่วม โดยมุ่งสร้างความเข้าใจ ความมั่นใจ ให้ โรงเรียน ชุมชน และ ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนามากที่สุด</p>	<p>ขั้นที่ ๓ กำหนดเป้าหมาย กำหนดเป้าหมายเลือก ประเด็น/ แนวทางในการพัฒนาด้วยการมีส่วนร่วม</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ประชุมชี้แจง สื่อสาร สร้างความเข้าใจให้ตรงกันเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบัน ปัญหา ที่เกิดขึ้น ๒. ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย หรือ ประเด็นการพัฒนา กำหนดแนวทางการพัฒนาหรือการแก้ปัญหา ร่วมกัน

การนิเทศ	ขั้นตอนการนิเทศ
	<p>ขั้นที่ ๔ วางแผน ออกแบบ</p> <p>วางแผนออกแบบกระบวนการพัฒนา ด้วยการมีส่วนร่วม และสื่อสารเพื่อความเข้าใจ ตรงกัน</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. วางแผน ออกแบบ หลักสูตรและโปรแกรมการพัฒนา ๒. สร้าง หลักสูตรและโปรแกรมการพัฒนา ๓. สร้างเครื่องมือกำหนดปฏิบัติการทำงาน
<p>พัฒนา คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนา ศักยภาพ โรงเรียนและชุมชนสร้างทีมพี่เลี้ยง ออกแบบหลักสูตรและโปรแกรมการพัฒนา การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติของโรงเรียนและชุมชน รวมทั้ง ให้คำแนะนำ นิเทศ กำกับ ติดตาม และสนับสนุน</p>	<p>ขั้นที่ ๕ ลงมือทำ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. นำกระบวนการที่ได้วางแผน ออกแบบ ลงสู่การปฏิบัติ เพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียน ด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม มีทีมพี่เลี้ยงให้ คำแนะนำ นิเทศ กำกับ ติดตาม และสนับสนุนประชุม สื่อสาร สร้างความเข้าใจ หลักสูตรและโปรแกรมการพัฒนา ให้กับกลุ่มเป้าหมาย ๒. ดำเนินการพัฒนาตามกระบวนการ หลักสูตร และโปรแกรมการพัฒนา ที่กำหนดไว้ ๓. ทีมพี่เลี้ยง ให้คำแนะนำ นิเทศ กำกับ ติดตาม ๔. ใช้กระบวนการศึกษาชั้นเรียน (Lesson Study) การ Coaching ในการพัฒนาศักยภาพโรงเรียน <p>ขั้นที่ ๖ นำสะท้อนผล</p> <p>การเรียนรู้การทำงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำสู่การปรับปรุงการทำงาน ให้ดีขึ้น</p> <p>ใช้กระบวนการสะท้อนผลการทำงานที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และ นำสู่การปรับปรุง หรือ พัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น โดยใช้กระบวนการ AAR PLC KM สม่่าเสมอ</p> <p>ขั้นที่ ๗ ตลใจพัฒนาให้ยั่งยืน</p> <p>เสริมสร้างขวัญ กำลังใจ ให้มีจิตสำนึกในการพัฒนา สู่วายั่งยืน จัดกิจกรรมเพื่อสร้างขวัญ กำลังใจ และ การมีจิตสำนึกในการพัฒนาสู่ความยั่งยืน ได้แก่</p> <p>การค้นหา Best Practices, Good Practices กิจกรรม Share & Learn</p>

๒. ผลการศึกษาโรงเรียนบ้านโหมนสงเคราะห์ ตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ ตามรูปแบบกระบวนการนิเทศแบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ปรากฏผลดังนี้

๒.๑ ชั้นที่ ๑ เข้าใจ ซึ่งมี ๒ ขั้นตอน ดังนี้

๒.๑.๑ รู้ชัดปัญหา โดยการศึกษาเอกสารของโรงเรียนเพื่อให้ทราบสภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนบ้านโหมนสงเคราะห์ เป็นโรงเรียนขนาดกลางมีนักเรียนจำนวน ๑๗๐ คน ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม นับถือศาสนาพุทธ ฐานะเศรษฐกิจถือว่ายากจน มีครูจำนวน ๑๖ คน ซึ่งสอนไม่ตรงตามวิชาเอก โดยเฉพาะขาดวิชาเอกคณิตศาสตร์ และวิชาเอกภาษาอังกฤษ และนักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันมากในด้านความอบอุ่นในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ และความสามารถในการเรียนรู้ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยเฉพาะผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) วิชาเอกคณิตศาสตร์ และวิชาเอกภาษาอังกฤษ ต่ำกว่าระดับประเทศมากกว่าวิชาอื่น

๒.๑.๒ ศึกษาบริบท โดยการวิเคราะห์ผลการสอบระดับชาติ (O-NET) ของโรงเรียนบ้านโหมนสงเคราะห์ พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในปีการศึกษา ๒๕๖๐ มีคะแนนเฉลี่ย ๒๗.๘๑ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับเขตและระดับประเทศ โดยเฉพาะตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับทักษะในการทดลอง และจากการศึกษาบริบทสภาพจริงของโรงเรียน การสนทนากับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ทำให้ทราบข้อมูลที่ชัดเจนและสอดคล้องกันกับการศึกษาเอกสารผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ผลคะแนนทดสอบระดับชาติ O-NET)

๒.๒ ชั้นที่ ๒ เข้าถึง ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน ดังนี้

๒.๑.๑ กำหนดเป้าหมาย โดยการสนทนากับครูผู้สอนให้ทราบถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนขาดทักษะกระบวนการในการทดลอง จึงตกลงร่วมกันในการกำหนดแนวทางแก้ปัญหาโดยการพัฒนาทักษะกระบวนการทดลองให้กับผู้เรียน

๒.๑.๒ วางแผน ออกแบบ โดยการร่วมกันกับครูผู้สอนในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ สร้างความมั่นใจให้กับครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

๒.๓ ชั้นที่ ๓ พัฒนา ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๒.๓.๑ ลงมือทำ ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผู้ฝึกประสบการณ์ได้สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนตามขั้นตอนของแผนการจัดการเรียนรู้ และผู้ฝึกประสบการณ์ได้สังเกตตามข้อสังเกตที่เข้าร่วมตกลงกันได้

๒.๓.๒ นำสะท้อนผล ได้แลกเปลี่ยนรู้โดยการให้ครูผู้สอนสะท้อนผลของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนก่อนว่า มีจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาใดบ้าง จากนั้นผู้ฝึกประสบการณ์ได้สะท้อนจุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนในครั้งนี้

๒.๓.๓ ดลใจพัฒนาให้ยั่งยืน ผู้ฝึกประสบการณ์ให้กำลังใจครูผู้สอน และร่วมกันแสดงความคิดเห็นในจุดที่ต้องพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจุดที่เป็นปัญหาคือความมั่นใจในการสาธิตกระบวนการทดลอง ทำได้โดยทำการศึกษาค้นคว้าสื่อต่าง ๆ เช่น ยูทูป เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

๑. การศึกษารูปแบบกระบวนการนิเทศแบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ มี ๗ ขั้นตอนคือ ขั้นที่ ๑ รู้ชัดปัญหา ขั้นที่ ๒ ศึกษาบริบท ขั้นที่ ๓ กำหนดเป้าหมาย ขั้นที่ ๔ วางแผน ออกแบบ ขั้นที่ ๕ ลงมือทำ ขั้นที่ ๖ นำสะท้อนผล ขั้นที่ ๗ ตลใจพัฒนาให้ยั่งยืน

๒. สรุปผลการนำรูปแบบกระบวนการนิเทศเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของโรงเรียนบ้านโนมนสงเคราะห์ ตำบลห้วยโพธิ์ อำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑ สรุปผลได้ดังนี้

● ขั้นที่ ๑ เข้าใจ ซึ่งมี ๒ ขั้นตอน

๑.๑ **รู้ชัดปัญหา** เป็นโรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนจำนวน ๑๗๐ คน เปิดสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาล ๑ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ มีครูจำนวน ๑๖ คน

๑.๒ **ศึกษาบริบท** โดยการวิเคราะห์ผลการสอบระดับชาติ (O-NET) ของโรงเรียนบ้านโนมนสงเคราะห์ พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ในปีการศึกษา ๒๕๖๐ มีคะแนนเฉลี่ย ๒๗.๘๑ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับเขตและระดับประเทศ โดยเฉพาะตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับทักษะในการทดลอง และจากการศึกษาบริบทสภาพจริงของโรงเรียน การสนทนากับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ทำให้ทราบข้อมูลที่ชัดเจนและสอดคล้องกันกับการศึกษาเอกสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ผลคะแนนทดสอบระดับชาติ O-NET)

● ขั้นที่ ๒ เข้าถึง ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ ขั้นตอน

๑.๑ **กำหนดเป้าหมาย** โดยการสนทนากับครูผู้สอนให้ทราบถึงปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

๑.๒ **วางแผน ออกแบบ** โดยการร่วมกันกับครูผู้สอนในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

● ขั้นที่ ๓ พัฒนา ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ขั้นตอน

๓.๑ **ลงมือทำ** ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผู้ฝึกประสบการณ์ได้สังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

๓.๒ **นำสะท้อนผล** ได้แลกเปลี่ยนรู้โดยทำให้ครูผู้สอนสะท้อนผลของการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนก่อนว่า มีจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาใดบ้าง

๓.๓ **ตลใจพัฒนาให้ยั่งยืน** ผู้ฝึกประสบการณ์ให้กำลังครูผู้สอน และร่วมกันแสดงความคิดเห็นในจุดที่ต้องพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้

อภิปรายผล

จากการนิเทศการศึกษาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของครูผู้สอนโรงเรียนบ้านโหมนสงเคราะห์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ พบว่า รูปแบบกระบวนการนิเทศเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑ ซึ่งมี ๗ ขั้นตอน โดยแต่ละขั้นตอนมีความชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจในการนิเทศรูปแบบนี้ และผู้นิเทศ (ผู้ฝึกประสบการณ์) มีความมั่นใจในการใช้รูปแบบการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ในการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ของครูผู้สอน ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบกระบวนการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ทำให้ผู้นิเทศ (ผู้ฝึกประสบการณ์) มีความเข้าใจในบริบทปัจจุบันปัญหาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน และครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ทำให้สามารถร่วมกับครูผู้สอนในการวางแผนเพื่อการพัฒนาได้ตรงจุด และสามารถนิเทศและให้ข้อเสนอแนะได้ตรงกับปัญหาและความต้องการของครูผู้สอน จึงส่งผลให้ครูผู้สอนพึงพอใจในการนิเทศกระบวนการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

๑. ศึกษาขั้นตอนรูปแบบกระบวนการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา อย่างชัดเจน
๒. ผู้นิเทศควรมีการศึกษาข้อมูลโรงเรียนที่จะทำการนิเทศเชิงลึก เพื่อให้มีข้อมูลที่ชัดเจนในการช่วยเหลือโรงเรียนและควรทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อการพัฒนาที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น
๓. วิเคราะห์บริบทของโรงเรียนให้ครอบคลุมแต่ละด้าน พัฒนาส่งเสริมตามความพร้อมหรือความสนใจให้เต็มตามศักยภาพ
๔. วางแผนตามขั้นตอน ๗ ขั้นตอนตามรูปแบบกระบวนการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
๕. ลงมือปฏิบัติตามที่ขั้นตอนที่วางแผนไว้
๖. ควรนำผลจากการนิเทศ ไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการนิเทศหรือพัฒนาในครั้งต่อไป
๗. ครูผู้สอนควรศึกษาหลักสูตรและการวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดหลักสูตรสถานศึกษาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ การเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องระหว่างมาตรฐาน/ตัวชี้วัด การจัดการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผล
๘. การเสริมแรงเพื่อให้ครูผู้สอนมีความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป
๙. สมควรนำรูปแบบการนิเทศการเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ไปเผยแพร่สู่สาธารณชนต่อไป

บรรณานุกรม

- นิพนพิทา กุลชิต. ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาพุทธไสยาสน์ เพื่อการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการศึกษา. กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑
- พรเพ็ญ ฤทธิสัน. คู่มือการนิเทศมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา. กาฬสินธุ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑, ม.ป.ป.
- สายรุ้ง น้อยนาจารย์. การนิเทศเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้รูปแบบการนิเทศเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑. กาฬสินธุ์ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑, ม.ป.ป.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑. ปฏิทินนิเทศโรงเรียน ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐. เอกสารหมายเลข ๑๑/๒๕๖๐ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑. รายงานผลการนิเทศโรงเรียนสังกัด สพป.กาฬสินธุ์ เขต ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๙. เอกสารหมายเลข ๘/๒๕๖๐ กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต ๑.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์. คู่มือการนิเทศ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา. เอกสารหมายเลข ๓/๒๕๖๐ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์.

ภาคผนวก

- คู่มือนิเทศเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา
- แบบบันทึกของศึกษานิเทศก์

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์

คู่มือนิเทศ

เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา

เข้าใจ

รู้เขา รู้เรา เข้าใจบริบท

เข้าถึง

ศึกษาวิธีการแก้ปัญหา
ตัดสินใจทางเลือก

พัฒนา

กระบวนการพัฒนา
เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนเกิดเป็น
นวัตกรรมการเรียนรู้

เอกสารหมายเลข 3/2560

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์

บันทึกของศึกษานิเทศก์

ครั้งที่.....วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 เวลา.....สถานที่.....

วัตถุประสงค์/เป้าหมาย

.....

วิธีดำเนินการ

.....

ผลที่เกิดขึ้น

.....

สิ่งที่ได้เรียนรู้

.....

ความคิดเห็น

.....

สิ่งที่จะทำต่อไป/การนำไปใช้

.....

ความประทับใจ/นัดหมาย ครั้งต่อไป

.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก

(.....)

ตำแหน่ง

.....

ลงชื่อ.....ผู้รับรอง

(.....)

ตำแหน่ง